

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Tavaly, az év első napján, a legnagyobb magyar lantos költő születésének ötvenedik, az idén, július 31-dikén, halálának huszonötödik évfordulóját ünnepeltük, csendben, pompa nélkül, de az emlékezet ragyogó fénye mellett, mely áttörve a negyedszázad borongó homályát, dicsőkörrrel övezé a jeltelen sírból fölidézett költő és hős nemes alakját.

Ki az közületek, kedves olvasóim, a ki ne ismerné Petőfi Sándor nevét; a ki ne lelkesült volna magasztos költeményein, s a ki most kegyeletes megemlékezéssel ne keresné föl a segesvári tért, hol a drága hamvak huszonöt éve porlanak; hol a szív utolsót dobbant, melynek minden verése csak a hazáért, csak a szabadságért lük-tetett.

Most huszonöt éve . . .

Nehéz idők, s mégis nagy idők voltak azok. A magyar nemzet élet-halálharczát vívta, egymagában, elhagyatva, — s hogy a lelkesedés tüzetől acélezott kart le lehet sen törni, ahhoz az északi óriás erőfeszítése kívántatott.

A haza végveszélyében Petőfi karddal cserélte föl a lantot és Erdélybe sietett, mint honvéd, Bem tábornokhoz, ki őt kapitányi ranggal hadsegédévé nevezte ki. Segešvár mellett a tulnyomó orosz haderő győzelmet vívott ki a magyar fölött (1849. jul. 31.), s Petőfi Sándor is az orosz fegyverek alatt vérzett el, — csata után pedig, föl nem ismertette, a többi elhullott bajnokokkal együtt közös sírba temették, ki tudja: melyikbe a sok közül?

A költő egyszerre feltűnt, mint az üstökös, ragyogott, s ragyogásának tetőpontján egyszerre eltűnt, — de lelkének fénye: művei, azok örökre itt ragyognak.

Olvassátok azokat, és lelkesedjete; olvassátok azokat, és tanuljátok szeretni — a hazát!

A szabadságharcz véget ért, a küzdés zaját holt némaság váltotta fel. Sok jó vitéz

feküdt a föld alatt, sok jó honfi bujdokolt, vagy ült nehéz fogságban; minden családnak volt megsiratni valója, de azért egy-egy halvány reménysugár mégis szűrődött át a fájdalom, a gyász sötét éjjelén.

Többen, kiket holtak mondott a hír, visszakerültek övéik körébe, s így mások szintén reménykedtek, hogy még ők is fogják ölelni az általuk siratottakat.

Igy várták sokáig, éveken át, Petőfi Sándort is. A mit az ember szeretne, azt könnyen elhiszi. Rebesgetni kezdték, hogy hátha sikerült Petőfinek megmenekülnie; hátha valahol fogságban van, vagy bujdosik? sőt némelyek látni is vélték itt vagy amott.

Hanem e reményt lelohasztotta az idő, s a valót felderítették a tett kutatások.

A most említett reménykedés nyújt magyarázatot A r a n y János egy gyönyörű költeményéhez, melyet egy másikkal együtt mint méltó emlényt ez ünnepélyes napra, itt közlünk.

I.

Ki nékem álmaimban
Gyakorta megjelenesz,
Korán elhunyt barátom,
Van-e jel síri fádon,
Mutatni, hol pihensz?

Oh! mert hiába költ már
A hír nekem mesét,
Hogy még tán eljövendesz,
Tudom én, mit jelent ez
Ellenmondó beszéd.

Igen, a hír haláloed
Kimondani haboz,
S hogy a nehéz követség
Nagyon zokon ne essék,
Szavában ingadoz.

Majd elragadja tőlem
A már adott reményt;
Majd, a midőn elillant,
Távoloról visszaesillant
Még egy csalóka fényt.

Hány bús alakba' látom
Éjente képedet!
Sírjából megannyi árnyak...
S kik onnan visszajárnak,
Nem hoznak életet.

II.

Behantozatlan áll
Hamvai fölött a hely.
Hol, merre nyugszik ő,
Nem mondja semmi kő,
Nem mondja semmi jel.

S hazám leányi közt
Nincsen egy Antigoné,
Ki sírját fölkeresve,
Hantot fölője nyesve,
Virággal hintené!...

(1851.)

Egy este Horkay bácsinál.

Igaz történet.

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Felelet helyett mosolyogtam.

— Ez az én rezidenciám! — folytatá a szives házigazda, midőn látta, hogy ideoda tekintetek a szobában, mintha még a legkisebb butordarabbal is meg akartam volna ismerkedni. — Bizony nem valami királyi ez, de hát ilyen magamforma, mesebeli szegény embernek megjárja Mai időben keveset fizetnek a kaden-ziáért!

— Pedig bizony sokan szavalgatják Horkay bácsi kadenciáit, — válaszoltam én, segítve Horkay bácsinak a füstölésben. — Ugy vagyunk azzal mindnyájan, a kik arra határoztuk magunkat, hogy verseket meg történeteket írjunk a mások mulattatására. Azt is megköszönhetjük, ha elolvassák, a mit írunk...

— Igaz biz az. A magyar fiúk és leányok nem szeretnek pénzt adni a könyvekért, mint a külföldiek. Pedig bizony nem lehet azt a nagy hasznot megfizetni, a mit azon könyvekből meritenének.

— Csak türelem, Horkay bácsi! Majd meg fog az változni rövid idő alatt. Most már kezd művelődni az ifjuság, s örömebben olvasgat, mint játszik a porcsirkékkel, aztán a jó szülők is inkább adják azt a néhány krajczárt hasznos könyvecskékre, mint holmi festett fakardra, meg mézeskalácsra. Azonkívül egymásután állítgatják fel az ifjusági könyvtárakat, hol nem

szabad hiányozni a jó magyar könyveknek. Majd másként lesz az idővel.

Az én jó öreg barátom csak a fejével bölintgatott, hogy hiszi is, meg nem is.

— Bár ugy lenne! — mondá azután felsohajtva. — De attól tartok, hogy nem érem én már meg azt az aranyidőt.

— Dehogyan nem, Horkay bácsi?! hisz' olyan erőteljes, egészséges, hogy különbet kívánni sem lehetne.

Horkay bácsi jóízűt nevetett a biztatgáson, s látszott, hogy örül neki, mert még a szemei is mosolyogtak. Aztán más tárgyra vittük a beszélgetést. Horkay bácsi elmondta: mit csinált Mármaros-Szigeten, aztán hogy él most Pesten, mióta atyja lett az árváknak? Megmutatta könyvtárát, — mely a szoba jobboldalát foglalta el — s abban igen sok becses könyvet láttam; bevezetett a nagy tanterembe, az árva fiúk iskolájába.

Néhány fiu ekkor is szorgalmasan tanulgatott a padon, s midőn beléptünk: mindannyi tisztelettelően fölemelkedett s értelmesen köszöntött bennünket.

— Itt vannak az én gyermekeim! — mondá Horkay bácsi, szelid szeretettel simogatva meg egy közelálló szőke fiu homlokát. — Jók, szelidek, szorgalmasak és szófogadók valamennyien.

Megnézve a taneszközöket, visszatérünk Horkay bácsi szobájába, s megígérem, hogy néhány könyvet én is fogok ajánlani „szorgalmas gyermekei“-nek.

Hogy köszönte a jó ember!

— Holnap majd elküldök értte, — mondá.

— Ezek a szegény árvák ugy szeretik a könyveket! Legnagyobb örömük abban telik, ha olvasgathatnak.

— Épen most jelent meg a „Gyöngyvirág tündérkéi“ című regkönyvecském, — feleltem én, — a „Kis regélő“-ből is van még elegendő. Így hát szívesen felajánlok vagy 15 darabot.

— Nagyon szépen köszönöm. Majd elmennek értte az árvák! (Másnap reggel el is jöttek a lakásomra s átadtam nekik az ígért könyveket.)

II.

Esteledett. Sűrű homály foglalta el a nappali világosság helyét. Menni készültem.

— Ne hagyjon még el, — marasztalt

Horkay bácsi. — Hisz olyan ritka vendég, hogy örülök, ha láthatom. Maradjon itt — tegye meg a kedvemért! — maradjon itt vacsorára. Legalább meg fogja látni kedves tisztelt uramöcsém, hogy milyen vacsorával él Horkay bácsi?

Addig beszélt a jó ember, míg rávett, hogy maradjak ott vacsorára.

— No jó! Hát itt maradok.

— Ez ugyan nem lesz valami nagy vendégség, hanem azért nem maradunk éhen. Az árvák anyja — mert az is van ám itt — bőven osztja a jó Isten táplálékát.

(Folyt. köv.)

Reggel.

Elenyészett

Az éj sötét árnya;

Felvirradt a

Hajnal szép világa.

Bibor fénye

Elönté a mennyet

S lent a földön

Halmot, völgyet, berket.

Harmat csillog

Ligeten és réten;

Illat terjed

A ragyogó légben.

Ide s tova

Arany pille röpked;

S a szorgalmas

Méh-csapat mézet szed.

Megszólal a

Bokor rejtekében

A fülmile

Büvösbájós szépen.

S fent a légnak

Fényes magasában

Tündér zeng a

Pacsírták dalában.

Mosoly derül

Erre föl az égen:

Uszik a nap

Sugár-özönében.

Öröm, élet

És buzgóság támad

Minden részén

A felébredt tájnak.

Hegy és völgy.

Hova menjünk,
Anyám! fel a hegyre,
Honnan szemünk
Messze láthat, messze?
Avagy menjünk
Le az árnyas völgybe?
Hová a fény
Gyéren jut és törve.

Fel, felmenjünk!
Jó anyám azt mondod:
Fent nem érzünk
Annyi bút és gondot.
Ott fenn jobban
Látjuk az ég boltját;
Fenn a menny is
Közelebb lesz hozzánk.

Jól van tehát,
Menjünk fel a hegyre,
Közelebb lesz
Ott az Isten mennye.
Ámde a menny
Itt van a szivemben
A völgyben is,
Anyám, — közeledben.

Városov Mihály.

A furcsa tolvaj.

— Elbeszélés. —

Gerstäcker F. után.

Amsterdamban a gazdag kereskedő, Beeren, egy reggel bankárjához ment, hogy tőle ötven darab ujveretű ezüstforintot kérjen. Beeren urral volt pompás újfoundlandi ebe is, egy fekete-fehér hosszú szőrű és nagyon értelmes szemű állat.

Általában nincs szebb kutya, mint az igazi újfoundlandi, ennek minden mozdulata nemes; azonkívül nagyon jól meg tud férni a gyermekekkel, s ezektől minden tréfát elszivel, a nélkül, hogy harapna vagy csak morogna is.

Oppasz — ez vala neve az ebnek — az egész Beeren-család kedvence s urának hű kísérője vala, kitől sohasem távozott el, hacsak nem parancsolá neki, hogy mint ör a gyermekeknél maradjon, vagy valami

tárgyra ügyeljen. Ha ura a templomba, színházba vagy oly helyre ment, hová az ebet nem vihette magával, akkor csak ránézett és mondá: „Oppasz, menj haza“, és Oppasz megfordult, habár kissé szomoruan, és egyenest hazament fekhelyére.

Beeren ur tehát, mint rendesen, ma is magával vitte hű ebét, s az irodában sokáig beszélgetett régi barátjával, a bankárral, kinek azt is elbeszélte, miért van szüksege az ujveretű ötven forintra.

Ugyanis ma ünneplé ezüst-lakodalmát, vagyis házasságának huszonötödik évfordulóját egy régi szolgája, Klausz, ki már atyja üzletében is hiven szolgált. Mint-hogy azonban e nagy családdal biró ember sorsa nem a legjobb volt, azért most az ötven ezüstforinttal örömet akart neki szerezni. Át is vette a pénzt a bankártól egy tekercsbe göngyölítve; az ezüst azonban meglehetősen nehéz s Beeren ur egy kissé kényelemszerető volt. Zsebébe nem tehetette, kezében nem akarta vinni, így hát az utcán az eb szájába adta, s ez méltóságosan lépdelt ura mellett, míg végre Klausz házához értek. Beeren ur itt sem vette el az ebtől a pénzt, hanem azt akará, hogy Oppasz maga nyujtsa azt át.

És csakugyan, midőn ura azt mondá: „Oppasz, add át az ajándékot“, és a mellett a meglepett emberre mutatott: Oppasz hozzá ment, farkát csóválta, s nyugodtan engedé, hogy a tekercs pénzt szájából kivegye.

Az öreg szolga nagyon meg volt hatva, könyes szemmel mondott köszönetet régi urának, és simogatta az ebet, mely az édelgetést jó kedvvel türte. Midőn Beeren ur távozni akart, Klausz kérte őt, hogy a kutyát, melyet gyermekei körülvettek, hagyja még nála, hogy megjutalmazhassa a gazdag ajándékért, melyet hozott. A gyermekek szintén kérték, s végre a kereskedő nevetve mondá:

— No, nem bánom, vendégeljétek meg az ebet, de ne adjatok neki tulságosan sokat, azután pedig csak nyissátok ki az ajtót és mondjátok: „Oppasz, menj haza!“ — és többé ne törődjétek vele, ő majd haza talál.

— Hanem itt marad e, ha ön távozik?

— Bizonyára; ő mindent megtesz, a mit mondok neki. — Oppasz, most itt maradsz,

értetted? — fordult az újfoundlandihoz; ez okos szemével ránézett, aztán nyugodtan lefeküdt s nem is mozdult, midőn ura ezután elment s a gyermekek elhalmozták édelgéseikkel, míg az asszony jó enivalót hozott számára, melyet jóízűen felhabzsolt. Midőn aztán egy idő múlva Klausz kinyitotta az ajtót és mondá: „Oppasz, menj haza!” akkor ezt koránsem vette rossz néven, mintha talán kidobták volna, hanem úgy tekinté a dolgot, mint a mely magától értetődik, még egyszer megcsóválta farkát, aztán lassu üggetéssel egyenest hazaszaladt.

Néhány hónap múlva Beeren ur egy délután megint meglátogatta bankárját. Az eb most is vele volt, s midőn bejött, most is a fizető-asztalra ágaskodott s pacsit akart adni. Hanem a bankár nem igen ügyelt rá, s a többi emberek is nagy zavarban látszottak lenni, melynek okát a bankár mindjárt el is beszélte.

Ugyanis ma reggel az irodában vakmerő lopást követtek el, és pedig oly gyorsasággal és ügyességgel, hogy a dolgot nem is tudták megmagyarázni. Az egyik segéd ezüstforintosokat göngyölgetett be, és tíz ilyen tekereset a bankár magán-irodájába vitt, s ott az íróasztalra letette. A bankár maga is megolvasta azt, s ennek daczára azon idő alatt, midőn pár pillanatra onnan az irodába jött, hogy egypár lemásolandó levelet átadjon, — asztaláról egy tekeres eltűnt.

Lépásra alig lehet gondolni; hogy mert volna valaki fényes nappal oly élénk utcáról az ablakon bemászni, s ha ezt tette, miért nem vitt el többet, csak egy tekeres pénzt, midőn tíz feküdt egymás mellett. Hogy a tolvajt senki sem látta, az bizonyos volt, különben rögtön jelentést tettek volna a házban.

Az irodabeli fiatalemberekre rendkívül kellemetlenül hatott ezen eset, mert habár a gyanúnak csak árnya sem eshetett egyikükre sem, mégis igen kellemetlen volt ama gondolat, hogy a lopást talán házi tolvaj követhette el.

A bankár rendőrökért küldött, hanem a rendőrbiztos is csak fejét csóválta, midőn megmutatták neki az ablakot és az íróasztalt, mely attól legalább hat lábnyira állt, úgy hogy a tolvaj nem érhetette el az ablak-

ból a pénzt, hanem kénytelen lett volna a szobába ugorni, már pedig a bankár azt állítá, hogy ő alig félperczre hagyta el irodáját.

Az ügyet nem tudták kideríteni, és az ötven-forintos tekeres természetesen nem került elő; a bankár pedig ezután, ha szobájából kilépett, mindig bezárt az ablakot, s miután többé nem fordult elő lopás az üzletben, lassankint elfeledték ama, nem éppen jelentékeny veszteséget, vagy legalább nem beszéltek felőle.

Három hét mult el ez eset után, és Beeren ur egy vasárnap délután éppen fekete kávéjánál ült, hosszú száru pipájával kezében, midőn az öreg Klauszt jelentették be. Az ajtó kinyilt és a régi szolga belépett, hanem bizony nagyon rossz szinben volt, úgy hogy a jószívü kereskedő csodálkozva felkiáltott:

— Hallo, Klausz! mi bajod? hiszen oly sápadt és sovány vagy, hogy alig ismerlek rád. Beteg voltál? én arról semmit sem hallottam.

— Ah, édes Istenem! — sohajtott fel az öreg, — bizony beteg, annyira, hogy nem is reméltem felgyógyulásomat. A dolgról természetesen szó sem lehetett, s még most is kimélnem kell magamat, a mint az orvos parancsolá; csak a szabad levegőn kell járnom, hogy megint egy kis erőhöz jussak.

— Szegény Klausz! — mondá a kereskedő részvétellel, — és miért nem tudósítottál szomorú állapotodról?

— Ah, jó uram! — felelé az öreg megindulva, — hiszen ön tudott róla, és insé-gemben oly nagylelkűen és oly gyengéd módon küldött segélyt, — nem is tudom, hogyan köszönjem meg.

— Kedves Klausz, — mondá Beeren ur, — bizonyára szívesen segitettem volna rajtad, — s ez talán még most sem lesz későn, — de ha egyszer mondom, hogy én egy hangot sem tudtam állapotodról; így azt sem értem, mit gondolsz te azalatt, hogy én „nagylelkűen és gyengéd módon“ segélyt küldtem neked.

— Ah, jó uram, engedje meg legalább, hogy megköszönhessem, mert ugyis hiába tagadná. Nem saját ebe, a derék állat hozta el számomra a pénzt?

— Ah, arról beszélsz? — nevetett a kereskedő, — de, barátom, az a te ezüst-menyekződ volt, és akkor még senki sem gondolt rá, hogy beteg lehetnél.

— Ah, nem arról beszélek, — mondá az öreg, fejét rázva, — hanem a második esetről, vagy három hete lehet, midőn az eb egymaga jött hozzám és ismét olyan tekerestet hozott.

— Az én ebem? — kiáltá Beeren ur bámulva, — az Oppasz?

— Igen, az, déli tizenkét órakor; az enyéim éppen ebédnél ültek, én pedig az ágyban feküdtem, midőn meghallottam, hogy az ajtót valami kaparja, — kiküldtem fiamat, nézze meg, mi az, — hát csak beugrott a jó állat, és a pénztekerestet letette ágyamra s örvendve csóválta farkát. Fiamat rögtön az utcára küldtem, hogy fusson ön után; mert azt gondolám, hogy az ebet ön vezette az ajtóig s aztán elsietett, ki akarván kerülni köszönetünket, — hanem önt már nem találta, ön már elment.

— Klausz barátom, — kiáltá a kereskedő, ki csodálkozásában alig birt szóhoz jutni, — az én ebem három hét előtt pénztekerestet vitt neked?

— Igen, — felelé az öreg, nemkevésbbé csodálkozva, hogy Beeren ur mit sem akar arról tudni.

— És mennyit tartalmazott?

— Éppen annyit, mint az első: ötven forintot.

— Csodálatos! — kiáltott fel a kereskedő, tenyerével térdére ütve; — hanem hadd jöjjön be Oppasz.

— És ön csakugyan nem tudott felőle?

— Egy hangot sem.

— De hát kitől kapta az eb a pénzt?

— Lopota, — kaczagott a kereskedő, — lopota; no már kicsoda hallott ilyet! Hidd be a kutyát, Klausz, a konyhában lesz vagy az udvaron, majd kihallgatjuk. Még egyet, — akkor megint megvendégelték?

— Azt elképzelheti, uram, — felelé az öreg. — A gyermekek nem is tudták, mivel kedveskedjenek neki, s ő majd egy óráig nálunk maradt. De még mindig nem értem —

— Majd elmondom azután, először hozd be az ebet.

Oppasz nemsokára bejött s folyvást az öreg Klauszra ugrált és farkát csóválta, mintha ő is örülne, hogy a jó öreg ember megint egészséges.

— Oppasz, ide hallgass! — szólt hozzá ura, ki még karszékében ült, egyik kezével térdére támaszkodva, a másikkal pipáját tartva, — minő csinyt követtél el, he? mit kell felőled hallanom?

Az újfoundlandi persze aligha érté e szavakat, hanem a hang és a tekintet nem tetszett neki, — láthatólag zavart lett, de annál élénkebben csóválta farkát.

— No, — folytató ura, — honnan vetted a pénzt, melyet az öreg Klausznak vittél, hogy magadnak különébedet csalj ki... he?

Az eb mindig zavartabb lett; látszott, hogy valaminek kellett történni, s talán máskülönbben is bünösnek érzé magát, mert nagyon szeretett nyalakodni. Most lefeküdt hasára és ura elé kúszott, ez pedig nevetve mondá:

— Aha — végre bevallod? Oh te sem mirevaló állat!

Hanem a mint az eb a barátságos arcot látta, félelme rögtön eltűnt; hirtelen ura nyakába ugrott, kiütötte kezéből a pipát s egész arcát összenyalta, úgy hogy alig birta magát védeni. Miután pedig az ebet kissé lecsendesítette, Beeren ur elbeszélé a bankárnál elkövetett lopást, melyet senki más nem követhetett el, mint Oppasz. Egyszersmind megnyugtató az öreget a pénz miatt, mert az eb csak azt tette, a mit ő is tett volna, ha értesül a régi hü szolgálta betegségéről.

Midőn Klausz eltávozott, Beeren ur elővett egy ötvenforintos tekerestet, Oppasznak a szájába adta, aztán föltette kalapját s elindult, hogy most az eb maga adja vissza a bankárnak az ellopott pénzt.

— Hm, — gondolá Beeren ur, midőn észrevette, hogy a bankár magánirodájának ablaka a hőség miatt nyitva áll, — ha most Oppaszt ugyanazon az uton küldeném be, a melyen akkor a pénzt kihozta, — akkor legalább mindjárt megtudjuk, tud-e oly magasat ugorni?

Az ablakhoz érve megállt, s az ablak párkányára mutatva, halkán mondá:

— Oppasz, hamar, ugorj' fel ide, hopp! Az eb ránézett okos szemével és far-

kát csóválta, mintha természetellenesnek találná, hogy pénzt vigyen be oda, a hol még soha sem kapott enni; de urának parancsa nagyon világos volt, azt nem lehetett félreérteni, — így hát a pénztekerceset erősen tartva szájában, egy ugrással az ablakdeszkán termett, hol aztán állva maradt, és csak a farkát csóválta.

Beeren ur hangos kiáltást hallott belülről, aztán intett kutyájának, hogy ugorjék be, s ő maga is elhaladva az ablak előtt, benyitott az irodába.

A bankár az első pillanatban, midőn a hatalmas állatot ablakában egyszerre csak ott látta, nem kevésbé megijedt, mert hirtelenében csakugyan azt hitte, hogy új betörést akarnak megkísérteni; de aztán annál jobban csodálkozott, midőn felismeré barátjának kutyáját, szájában pénztekercesel.

Beeren ur aztán megfejté neki a rejtvényt.

Az ebet akkor, midőn az öreg Klausznak az innen kért pénztekerceset vitte, úgy megvendégelték, hogy az nagyon megnyerhette tetszését. Természetesen másszor is szert akart tenni ilyen lakomára, — s minthogy az ajtón nem mehetett be, az ablak pedig nyitva állt, azon keresztül beugrott. Hogy az irodát éppen akkor üresen találta, az mindenesetre véletlen volt; sokáig benmaradnia nem kellett, — a tekerceseket ott látta az asztalon, egyet felkapott, többet nem is vihett volna el, ismét felugrott az ablakra s ki az utcára, és zsákmányával rég eltűnt, mielőtt a bankár fölfedezte veszteségét, aztán pedig hasztalan törte fejét a fölött, hogy ki lehetett a vakmerő tolvaj?

Mindenesetre még sokat nevettek e tréfán, — de a bankár, ha irodájából ki kellett lépnie, többé soha sem hagyta nyitva az ablakot, míg csak a lakatos el nem készíté rá az ékes rácsot. Nem hit Oppasznak, mert az alkalom tolvajjá tesz, és ki tudja, hogy ha az okos ebnek egyszer megint étvágya jönne finom ebédre, nem kívánná-e azt hasonló módon megszerezni?

A csillagokhoz.

Sötén éjben ragyogtok fenn
Mindig, bájos csillagok,
Kedvvel nézlek benneteket
Este, ha künn ballagok.

Kedvvel nézem játéktokat,
Sugaratok rezgését,
Melyek mélán világítják
A nagy boltos ég ívét.

Majd meg pajzán játszi kedvvel
Mosolygtok a földről le,
Hol jóra is akadtok, — de
Többször rossz emberekre.

S ti egyformán ragyogtok le
Mosolygtok ő reájok,
A gonosz ép úgy, mint a jó
Fölpillanthat reátok.

Vagy a vétkes, ha rátok néz,
Nem érzi azt kebele,
Mit a jóé? — Az ő szive
Áhitattal nincs tele?...

Söt tán átkot szór reátok
Szép ragyogástok miatt:
Mert ha ti fenn világítottok,
Akkor ő nem rabolhat...

Azért is csak ragyogjatok
Dicsőségnek jelképi:
A gaz átka utatoknak
Még nyomdokát sem éri...

Azért is csak ragyogjatok
Dicsőségnek jelképi,
Kik a már-már csüggedőt meg-
Tanítjátok remélni!...

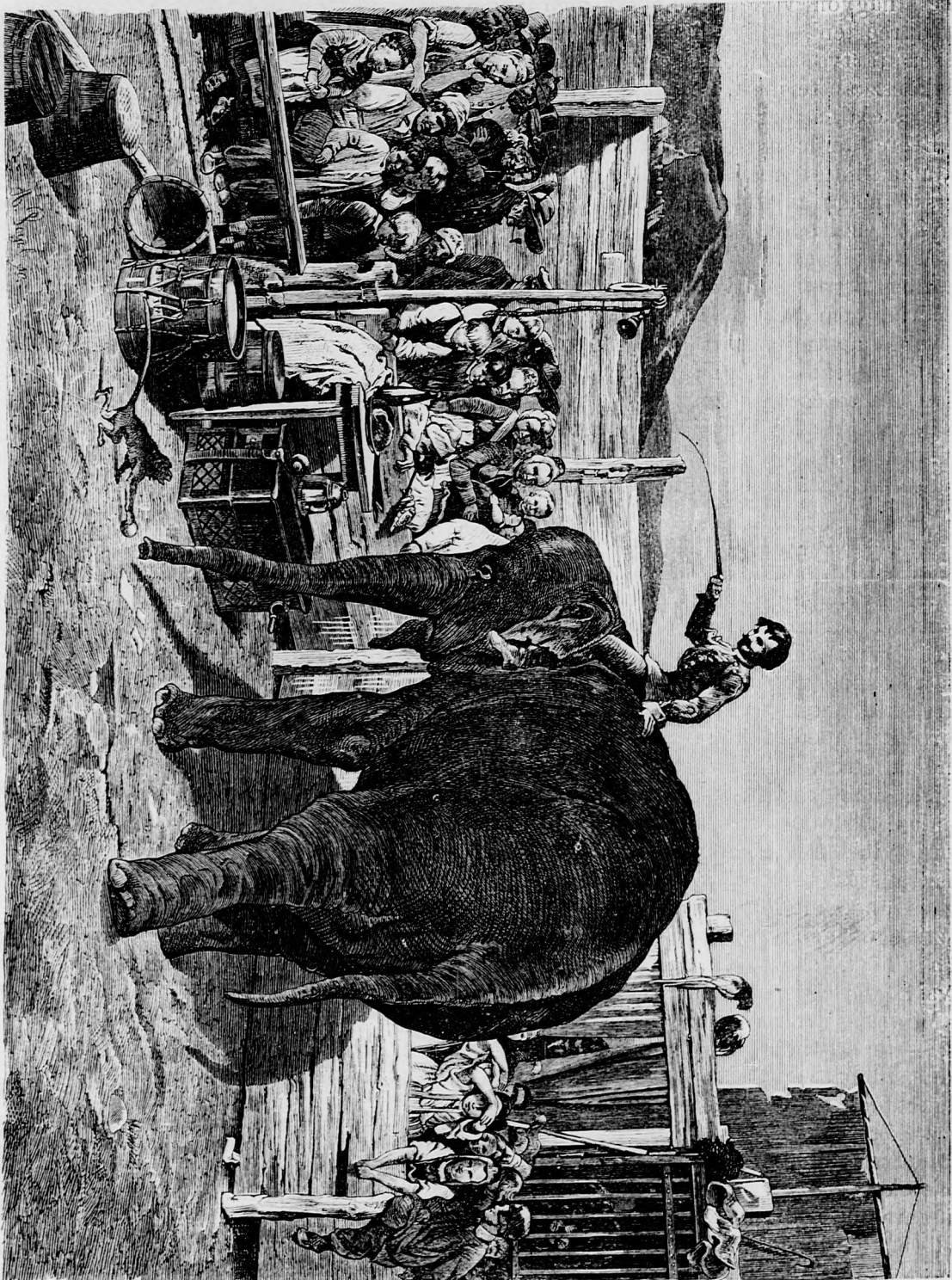
Weisz Zsigmond.

Állatsereglet falun.

(Képpel.)

Milyen felfordulást idéz elő falun, ha valami csepüevő és tüzfuvó komédiás társaság vetődik oda, hangos dobszó és réztányér-csörömpölés közt kihirdetvén, hogy estére a korecsmi kocsiszínbén „nagyszerű,” „itt még soha nem látott” előadás tartatik; hogy viczánköl a gyermekesereg, hogy sza-

lad csapatostul a tarkára mázolt „pojácza“ után, a ki olyan bolond figurákat tud vágni, — érkezik, a hol olyan állatokat mutogatnak — elevenen, a minőket tán még lefestve

Szelidített elefánt.

hogy bizony még a beteget is megnevetteti. — Hát még aztán ha valami állatsereglet sem láttak azelőtt, vagy talán még nevöket sem ismerték!

De mi ez mind ahhoz a lázas állapothoz képest, a mi az olyan faluban támad, hol a legnagyobb szárazföldi állatot s bizonyosan a legokosabbat is bemutatják: az elefántot! No hiszen van ott ribillió! Siet megnézni mindenki, örege, apraja egyaránt, — s a ki aztán látta, az teljes világlátásban arról beszél, azzal dicsekszik, ha olyanokra talál, a kik meghallgatják; hogy pedig talál olyanokra, az magától értetődik, mert bizony erre mifelénk nagyon ritka vendég ám az elefánt.

Képünk egy ily szelidített elefánt mutogatását ábrázolja a Fekete-erdőből, s hiven állítja elő mind magát az állatot, mind az őt bámulva ünneplő környezetet.

Uj ágyunaszád.

(Képpel.)

Furesa egy szerzőm még ez is, a melynek rajzát itt bemutatjuk.

Ez a kis rontóbontó hajó Farcy francia tengerész-tiszt terve szerint készült, s a vastag vaslemezzel bevont és tiz lóerejű naszád összes személyzete

Farcy-féle ágyunaszád.

csak nyolcz emberből áll. Orrán egyetlen ágyuja van, hanem az tekintélyes egy darab, s a mellett könnyen lehet vele czélozni, mert a hajó igen gyorsan mozgatható minden irányban; a belőle kilőtt 300 fontos vasgombóc egyszerre harc képtelenné teheti a legerősebben fölszerelt ágyúszádot is.

Szóval: ez a fürge kis jóság háboru idejében nagy veszedelme lehet a nehézkes hadihajóknak. — Csak ne igen legyen rá szükség!

Atyám sirján.

I.

Milyen szép ez a kert!
Ékíti fülepel;
Minden bokron és fán
Tündöklök zöld level.
Köröskörül kedves
Virágok pompáznak;
Rájok arany pillék
S zengő méhek szállnak.

Milyen szép ez a kert!
Fényes benne a lég;
Vigan mosolyog le
Reá a tiszta ég.
Napsugár öleli
Minden részét által;
C-attog itt is, ott is
Gyönyörű madárdal.

Milyen szép ez a kert!
S mégis sírok benne;
Ajkamról sohaj kél,
Köny tolul szememre.
Fájdalomnak töre
Hatja át e szívet;
De ne bámuld, hiszen
E szép kert a — sírkert.

II.

A mi a hűvös ősz
A vándor-madárnak,
S a hulló meteor
Fent az ég boltjának:
Az nekem ez a sír.

A mi az elhervadt
Virág a mezőnek

És a földre esett
Falomb az erdőnek:
Az nekem ez a sír.

A mi a fényoltó
Esthomály a napnak,
S a viharos felhő
Holdnak és csillagnak:
Az nekem ez a sír.

A mi a jégbilincs
Bérczek csermelyének
És a hó szemfedél
Az egész vidéknek:
Az nekem ez a sír.

Bánatom és gondom,
Reménytelenségem,
Gehennai kínom
S örök veszteségem
Énnekem ez a sír.

III.

Azt tartja a néphit,
Ha az éjfél eljön:
Megnyílnak a sírok,
S minden halott feljön.

A népnek e hite
Mért nem igaz, mért nem?
Hogyha igaz volna:
Beh jó volna nékem!

Éjfélkor sírodnál
Lennék, atyám, mindig;
Oly epedve várnám:
Sírod mikor nyílik?

És ha megnyílnék az:
Ide jönél hozzám;
Megölelnél engem,
S megcsókálnád orcám.

Csókod s ölelésed
Habár hideg lenne:
Gyógybalzsamként hatna
Mégis bús szívemre.

IV.

Mennybe száll az illat
Atyám sírhalmáról;
Mennybe száll a harmat
Mindenik virágról.

Mennybe száll sohajom
Bánatos keblemből;
Mennybe száll atyámért
Az ima szivemből.

Ima, sohaj, harmat
S illat, ha lehetne
Lelkem is, örökre
Felszállna a mennybe!

Sallay Rózsa.

A h ű P á l.

Rege.

Volt egyszer egy király, az elment vadászni, hanem bármennyit járt is, egyetlen vad sem mutatkozott. Egyszerre csak valami jajgatást hallott az erdőben, s midőn odament, egy siró kis gyermeket talált. A fiúcskát köpenyébe takarta, hazavitte kastélyába és saját fiával együtt neveltette. A királyfit Ferdinándnak hitták, a fiúcska pedig Pál nevet kapott.

Midőn ezek ketten tizenhét éves ifjakká lettek, elindultak világot próbálni és hajóra keltek. De nem mentek messze, midőn tengeri rablók kezébe estek, a kik őket elfogták s mint rabszolgákat eladták a szultánnak, a kinek kertjében kellett dolgozniok.

A szultánnak volt egy szép leánya, ki mindennap a kertben szokott sétálni, a hol a két ifju dolgozott. Midőn a két ifjunak, különösen pedig Ferdinándnak büszke magatartását látta, gondolá magában, hogy ezek bizonyára nemes családból erednek, s egy nap megkérdezte őket, honnan valók?

Ferdinánd mindent elbeszélte neki, s ez annyira meghatotta őt, hogy nagy részvételt kezdett érezni az ifjak iránt s többször beszélgetett velök, — úgy hogy a szultán leánya és Ferdinánd megszerették egymást, s most Pállal azon kezdtek tanakodni, hogyan menekülhetnének el innét. Pál adott is nekik jó tanácsot, s azt ki is vitték.

A szultán leánya lefeküdt és azt mondá, hogy nagyon beteg. Tüstént összehívták a legelső orvosokat, hanem ezek nem tudták eltalálni, mi baja van. Végre ezt mondá:

— Engedjete a tengerparton levő kastélyba menni, ott talán jobban fogom magamat érezni.

A szultán nem mondott ellent, hanem

azonnal oda vitette leányát. Hanem a mint néhány napig ott volt, így szólott:

— A kert nem tetszik nekem, mert az itteni kertészek nem értenek a nemes virágok tenyésztéséhez; más kertészeket akarok!

A szultán tüstént másokat küldött oda, de ezekkel sem volt megelégedve, míg végre a két ifjut rendelték a kertbe; ekkor mondá:

— Most meg vagyok elégedve.

Most hát epedve vártak egy idegen hajóra, mely őket elvinné, hanem olyan csak nem akart jönni. Végre egy este megjelent egy, s Pál észrevette, hogy rajta éppen az ő országuk zászlaja lobog. Hamar tudósítá erről Ferdinándot, ez pedig a szultán leányát, s mind a hárman csolnakba ültek és a hajó felé eveztek. Midőn közel értek, Pál azt kiáltá a hajóskapitánynak, hogy Ferdinánd herceg van a csolnakban, mire a kapitány megállítá a hajót, mindhármukat hajójára vette s a királyfit a legnagyobb tisztelettel üdvözlé. Aztán parancsolá, hogy feszítsék ki a vitorlákat, s minthogy kedvező szél fujt, a hajó nemsokára oly messzire haladt, hogy bizony nehezen lehetett volna utolérni. A két ifju azonban elhatározá, hogy egyikök minden éjjel az árboczkosárban fog örködni, nehogy a szultán valamikép mégis meglepje őket.

Midőn egy éjjel Pálon volt az örködés sora, éjfél tájban két fehér galamb repült és ült le az árbocra. Pál hallá, a mint az egyik így szólott:

— Rukediku! ha ezek itt lenn még két napig mennek, otthonn lesznek; most már nem érheti utol őket a szultán.

A másik ezt mondá:

— Rukediku! hanem a szárazföldön veszélyt hozhat rájok.

— Rukediku! mi által?

— Rukediku! egy gyönyörű paripa által, melyet varázsmesterséggel a fővárosba bűvölt. Ha azt a királyfi meglátja, birni akarja; de ha ráül, akkor visszarepül vele a szultánhoz.

— Rukediku! és hogy lehetne ezt a bajt elhárítani?

— Rukediku! ha valaki a paripát leiszurja; de nem szabad megmondania, miért

tette azt, különben egész melléig kősóvá változik.

— Rukediku! ej, mit mondasz!

— És miután ekkép beszélgettek, megcsatogtatták szárnyaikat és tovább repültek. Pál pedig mindent megértett; mert az erdőben születvén, megtanulta a madarak nyelvét, s most hálát adott Istennek ezen adományért

Másnap este Ferdinánd akart az árbozcosárban örködni, hanem Pál ezt mondá:

— Hagyj engem ittfenn, jobb az ugy.

Igy hát Ferdinánd engedett, és Pál ez éjjel is örködött.

Éjfél tájban ismét odarepült a két fehér galamb, leültek az árbozra és csevegni kezdtek. Az egyik mondá:

— Rukediku! még egy nap, aztán ezek otthonn lesznek.

— A másik így szólt:

— Rukediku! a királyfi odahaza vigyázzon magára!

— Rukediku! hogyan érted azt?

— Rukediku! a szultán egy nagy keresztospókot küld ki, ez a terem tetején a lakodalmi asztal fölé mászik s mérget Ferdinánd serlegébe csepegteti; ha ő iszik abból, rögtön meghal.

— Rukediku! és hogyan lehetne azon segíteni.

— Rukediku! a ki tud róla, döntse fel a serleget, akkor a keresztospók széptattan; de ha megmondja, miért tette azt, sóbálványnya válik.

— Rukediku! ej, mit mondasz!

A galambok ezután megcsatogtatták szárnyaikat és elrepültek.

Másnap a hajó kikötött. Midőn a fővárosban megtudták, hogy a királyfi szerencsésen hazakerült, az egész lakosság kivonult és nagy örömmel üdvözölték, s az egész város örömben uszott. Midőn ünnepelesen bevonult a városba, a szultán leányának jobbról, Pálnak pedig balról kellett mellette lovagolni, mert ő így szólt:

— E kettőnek köszönhetem szabadságot és életemet, s ezért hálás leszek irántok, míg csak élek.

Az öreg királyné pedig, az ő anyja, hintóban ment utánok.

Midőn a piacra értek, egy embert találtak ott, ki egy csodaszép paripát ve-

zetett; ez annyira megtetszett a királyfinak, hogy azonnal megvette és rá akart ülni. Hanem Pál odaugrott, kirántotta kardját és a lovat agyonszurta.

Ferdinánd csodálkozva nézett rá és mondá:

— Mit mivelsz és miért rontod meg örömemet?

Az öreg királyné pedig, ki Pált soha sem szenvedhette, így szólt:

— Ez csupa irigységből történt, fiam. És midőn Ferdinánd kérdezé, Pál ezt felelte:

— Annak ugy kellett lenni; ne kérdezz tovább!

A menet ezután tovább haladt a kastély felé, s már másnap megülték a lakodalmat. Midőn asztalhoz ültek, mindnyájan vigak voltak; egyedül Pál nem evett, nem ivott, csak a terem tetejére nézett.

— Látod, fiam, mennyire dul-ful? Ez csupamerő irigység! -- mondá az öreg királyné.

Pál pedig nemsokára észrevette, a mint a keresztospók ottfenn előmászott és fekete, mérges testével éppen a királyfi serlege fölött függött, aztán lecsepegteté a mérget, egy csöppet a másik után. E pillanatban a királyfi ajkához akarta emelni a serleget, hanem Pál gyorsabb volt, felugrott és feldőnté a serleget, úgy hogy a vörös bor szétfolyt az asztalon. Erre az öreg királyné magánkívül lett haragjában és így szólt a bámuló királyfihoz:

— Világosan láthatod, hogy irigységében már nem is tudja, mit csinál. Ha neked lennék, azonnal börtönbe vettetném őt.

Lakoma után a királyfi a kertbe ment Pállal, és kérdezé:

— Most hát mondd meg nekem, Pál, miért szurtad le azt a szép paripát, és miért döntötted fel serlegemet?

Pál így felelt:

— Azt nem szabad megmondanom, tehát ne kényszeríts rá; mert az szerencsétlenségem lenne s neked még sem válnék hasznodra.

Hanem a királyfi sürgette, hogy csak mondja meg, hogy anyja többé ne gondoljon oly rosszat föléle. Pál tehát nem állhatt ellent és megmondá, miért szurta le a

lovat; hanem alig árulta el a titkot, egész a melléig kösívá változott.

— Ha már félig kö lettem, legyen egészen az, — mondá Pál, és azt is elbeszélte, miért döntötte fel a serleget. És azonnal mozdulatlanul állt ott, mert sóbálványvá vált.

Most Ferdinánd nagyon elszomorodott és hangosan kezdett jajgatni, hogy ő oly nagy hűséget oly rosszul fizetett. A sóbálványt a kastélyba vitette és mindennap bús szívvel meglátogatta.

☞ Egy esztendő múlva gyermeke született. Ekkor egy éjjel azt álmodá, hogy a sóbálvány felnyitotta száját és így szólt: „Még válthatsz, ha gyermekedet feláldozod és vérével meghintesz.“ Hanem ez mégis nagyon kemény volt az atyai szivre. Azért csakhamar megnyugtatta magát, hogy álma nem volt egyéb, csak álom, és semmit sem jelent. A másik éjjel megint azt álmodta, s ekkor nagyon szomorú lett. A harmadik éjjel ismét ugyanazt álmodá, s most a sóbálvány még ezt is mondá: „Ha ma nem váltasz meg, akkor örökké sóbálvány maradok.“

Ekkor a királyfi azt gondolá, hogy nem szabad tovább haboznia, s a hűséget hűséggel kell jutalmaznia. Hajnalban fölkel, kivette gyermekét a bölcsebből, levette vadászkesztését a falról és a szobába ment, a melyben a sóbálvány állt. Ott még egyszer megcsókolta a szegény gyermeket, aztán fölemelte a vadászkest: de . . . a sóbálvány hirtelen megelevenedett és Pál megfogta karját, mielőtt a gyermeknek baja történt volna.

☞ Most lett még csak igazi öröm! Az egész kastélyba új élet tért vissza, mert a hű Pált mindnyájan most kétszerte inkább szerették. A királyfi pedig egy grófsággal ajándékozta meg a főváros szomszédságában, s ezentúl nem mult el egy nap sem, hogy ne látták volna egymást.

A topliczai meleg források.

A természeti szépségekkel gazdagon megáldott Székelyföld egyik érdekes pontjával ismertetjük meg kedves olvasóinkat, mely szépsége mellett hathatós gyógyvizet is buzogtat.

A ki a világhírű Borszék árványos hideg fürdőben erőt meritett és megedzette tagjait a havasi lég és a fenyvesek illatának gyógyhatásán, ne mulasztja el átrándulni Gyergyó-Topliczára, — nem a faluért csak, mely maga is regényes fekvésével megfizetné fáradságát, hanem főleg meleg forrásaiért s azok szép környezetéért.

E meleg forrásokról a tudomány, de még a szenvedők sem sokat tudnak, mert azok fölemlítve is alig voltak; pedig a meleg gyógyforrásokban szegény Erdélyben az itteniek oly nagy horderővel bírnak, hogy a figyelmesebb utánnézést megérdemelnék.

Nem is voltak e források mindig ily elhagyott állapotban, sőt a nemzeti fejedelmek korszakában oly kiérdemlett hirben állottak, hogy Rákóczy György fejedelem 1638-ban maga is meglátogatta.

Jelenleg három forrás van — úgy a hogy — fürdésre berendezve; ezekből kettő a Maros jobb partján a Toplicza beszakadásán alul fakad fel, alig pár lépésre a Marostól, — mindkettő, deszka-medenczébe van foglalva s vetkező szobákkal ellátva. Az egyik forrás a községé, a másik a gr. Lázár-családé. Vizök tiszta, átlátszó, szagtalan, savanyos ízű. Hőmérsékük 22—25 R. fok. E források hőmérséke télben emelkedik, kigőzölgésök ez időszakban oly nagy, hogy Toplicza környékét örökös gőzlepel táborozza körül.

Ezeknél még dúsabb a harmadik meleg forrás, mely a Maros balparti magaslatán bámulatos vízbősséggel rohan ki a nagy terjedelmű mésztuff-sziklák lyukacsos rétegeiből. Ezen forrás a Kolbász-család tulajdona; hőmérséke ennek is 22—25 fok, — ez szintén fürdő medenczével és vetkező szobákkal van ellátva.

Hol e források patakot alkotó kifolyása a Marosba lerohan, ott gyönyörű idomu mésztuff-sziklák emelkednek 16 ölnyi függélyes magasságra. E csodás alakzatu szirteket pedig a meleg források vigan csergedező csermelykéje rakta le ezredévek hosszú során át, sőt azokat középen át is metszette, mi által egy, a tordai hasadást kiesinyben utánzó oly gyönyörű sziklarepedést állított elő, melyet minden idejövő méltán megcsodál. A kis csermely, mely e nagyszerű

müveletet végrehajtá, zuhatagban rohant alá a sziklaélekről, — esésétől azonban elfogta az embernek mindenből hasznot esikaró törekvése, mert a télben is fagymentes patak cseppjeit szük csatornába szoritva, a sziklák alján épített malom forgatására kényszeríté, s így a sziklarepedést megfosztá zuhatagától.

A törökök Európában.

Rasch G. után.

A Balkán-félsziget a világ legszebb és legtermékenyebb földjeihez tartozik. A legkellemesebb éghajlat uralkodik rajta és lábait a világ legszebb tengerei áztatják.

A félsziget hegyeit, a csúctól a talpig, a legtermékenyebb termőföld fedi, és az ásványország, bőségére nézve, majdnem kimeríthetetlen.

Ásványforrás is tömérdek van a Thermopylaktól egész a híres mehádiai Herkules-fürdőig, a tengerek partjain pedig számtalan sóstavat találunk.

A tenger mellék drága bort szolgáltat.

Tenedos vörös bora egész Európában hírnévre kapott. Cyprus aranybora és a sámosi fehér bor méltán a tokaji borok mellé sorozható.

A Balkán-félszigeten diszlik valódi pompával a myrtus, a borostyán-meggy, a fekete-szederva, a narancs, az olajfa, a tölgy, hárs, cyprus és a büszke keleti boglár rendkívüli nagyságot ér el; csupán pálmát nem találhatunk gyakrabban.

Európa gyümölcsfái itt roppant számmal vannak képviselve. A bolgárok földén egész szilva- és cseresznye-erdőket látott utazónk.

Legtöbbször becsülik a gabnanemek közül a félszigeten a buzát, a kölest, a sorgót (fekete rozs) és a kukoriczát.

Egy szem kukoricza háromszázszorosan fizet, a rozs-szem tizenöt-szörösen.

A görög olajfák hihetetlen bőséggel fizetik meg a fáradságot; egy olajfa termése évenként 25—30 font olaj.

És mit művelnek a törökök a világ e legszebb és legtermékenyebb földrészeivel?

Néhány szóval felelhetünk.

Daczára a természeti ajándékok gazdagságának, daczára a kifogyhatatlan ás-

ványoknak, daczára a végetlen erdőknek, daczára ezen csodálatosan termő termékeny földnek, Törökországban a behozatal négy-szeresen haladja meg a kiviteit!

E szomorú állapotnak a törökök egyszere, érdekhánya, restsége, műveletlensége és vallása az oka.

A törökök példátlan restsége folytán a balkáni utak a legszánandóbb helyzetben vannak. A homok-zátonyok és a vihar által ledöntött fák elzárják az utat a folyókön is.

A török folyamokon még mai napság is alig láthatunk gőzösöket, csak kisebb hajók, kaik-ok és tutajok uszkálnak azokon.

Ezek a kaik-ok fatörzsből vannak kifaragva, de olyan lengők, hogy 3—4 személy már veszélylyel utazhatik rajtuk. A tutajok szabályozásával, vagy pedig módosításával mitsem törődnek.

A Balkán félsziget fekvésénél fogva számos természetes öböllel bir. Nem sok költséggel is könnyű lenne a természetes öblöket biztos védhelyül és kikötőül megnyitni a kereskedelmi hajók számára. De a törökbirodalomban eddig e fontos ügyben nem tettek lépések.

És a szárazföldi utak is éppen ilyen rossz állapotban vannak. Csak itt-ott akadunk egyes uttörödékre, mely kövezzel van, de melynek folytatása néhány óra múlva a bokrozatban vész el. Vannak azután olyan utak is, melyek a meredek hegyeken vezetnek át az utazót. Az ilyen utakat „lépcsős utak“-nak nevezik. Az ilyen lépcsős ut az egyedüli ösvény, mely Montenegrót a tengerrel összekapcsolja. Sőt még Stambul környékén is alig akadunk néhány megleghehető karban levő utra.

Az utak és folyamok ilyen állapotánál fogva, a nagyban közlekedés Törökországban teljes lehetetlenség.

Legyen bár ez ország áldott, gazdag és bőtermésű, a kivitel e roppant akadály miatt lehetlenné válik. A gabona megrotthat, mert nem használhatják fel.

Éppen ilyen keveset törődnek az ásványok kiaknázásával is.

A török közönyösségének tulajdonítható azután az is, hogy a kereskedelem kizárólag a görögök, örmények, angolok és francziák kezében van.

A török kezén az idegenek csak a kisebb kereskedelmet hagyták meg.

És mindezekből kitűnik, hogy a Balkán félsziget művelődés-történelmében a török csak mint kiskereskedő szerepel és egyedül oka azon győzelemnek, melyet az idegenek a kereskedésnek magukhoz ragadása által kivívtak.

A hol pedig a török szántás-vetéssel foglalkozik, úgy ott éppen azon irány és mód szerint s ugyanazon eszközökkel munkálkodik, melyek kétezer év előtt a zsidó patriarkák idejében voltak szokásban.

A török példátlan közönyössége nagyon is világosan megmagyarázza, hogy miért nagyobb a Balkán-félszigeten a behozatal négyszer, mint a kivitel.

És e vérré vált sajátságának következménye az is, hogy a népesedés olyan szégyény és az államadósság olyan csodálatosan nagy.

Körösy László.

Hathatós figyelmeztetés.

Amerikai tréfa.

Thompson Jakab Eatonban nagyon derék, jó ember volt, de a mellett olyan feledékeny, miszerint legjobb szándékait soha sem vihette ki, s ámbár gazdag ember is volt, de ha valakinek tartozott, az ugyan várhatott, a míg pénzéhez jutott. Így volt Gorman orvos is, ki mr. Thompsonot hosszabb ideig valami betegségben gyógykezelt, s végre beküldte neki nagyon mérsékelt módon kiállított számláját azon kéréssel, hogy sziveskednék neki az illető husz dollárt mielőbb megküldeni. De a ki nem fizetett, az Thompson volt. Az orvos többször emlékeztette őt ezen tartozására, sőt Thompsonnak is eszébe jutott tartozása, valahányszor az orvost látta, bocsánatot kért tőle s megígérte, hogy azonnal elküldi a pénzt, a mint hazaér, de azért megint csak elfeledte.

A két uri ember egy szép reggelen ismét találkoztak a postán, és az orvos, ki már türelmét veszté, így szólítá meg Thompsonot:

— Ugy látszik, mr. Thompson, ön éppen nem akar nekem fizetni. Fiam a jövő hétfőn elutazik s nekem nagy szükségem van a pénzre.

— Bocsánat, kedves doktor ur — felelé az öreg ur egészen megzavarodva, — de higye el, nem roszakaratból feledem el, hanem annak oka egyedül szerencsétlen, gyenge emlékezőtehetségem. De bizhatik benne, szombatn okvetlenül kezében lesz a pénz, hacsak meg nem halok addig.

— Tehát bizhatom benne?

— Mondom, mindenbizonynyal, hacsak meg nem halok addig.

Az orvos ezzel megelégedett, hanem kíváncsi volt, vajjon az öreg ur beváltja-e szavát, és a szombat eljött, el is múlt, de Thompson nem küldte el a pénzt. Gorman erre kissé furesa, de a mint hívé, hathatós módon akará őt be nem váltott ígéretére emlékeztetni.

Eatonban úgy, mint sok más kis városban, szokás, hogy valamely lakosnak halálát a harangok által adják tudtára polgártársainak, és pedig annyi harangütéssel, a hány éves volt a megboldogult.

Gorman tehát vasárnap korán reggel elment a harangozóhoz s megrendelte, hogy ~~huzzá~~ meg a halálharangot mr. Thompson Jakabért. S midőn a tavaszi nap fényesen fölemelkedék az égen, megszólalt a halál harangja és elbeszélte Eaton lakosainak, hatvanegy ütéssel, hogy valaki közülök ezen korban a másvilágra utazott.

— Ki halt meg? — kérdezték egymást az emberek, mert nem is hallotta senki, hogy a városban ismeretes hajlottabb koru egyének közül valaki beteg legyen. Sokan megkérdezték a harangozót, s ő azt felelé, hogy mr. Thompson Jakabnak harangoz.

— Thompson Jakab meghalt, — így beszélé el egyik a másiknak egész délelőtt. De mennyire bámultak az emberek, midőn az öreg ur délután ép egészségben megjelent a kávéházban és szokott helyét elfoglalta. Hanem legjobban csodálkozték maga a holtnak hirdetett Thompson ur, mert minden ismerőse feléje rohant azon kérdéssel:

— De hát honnan jött ide? Hiszen azt gondoltuk, hogy ön meghalt! — S midőn bámulva kérdé, honnan származik ezen hír, azt felelték neki:

— Hát a harangozó mondta, hiszen ma reggel harangoztak önnek.

Thompson ur boszusan sietett a haran-

gozóhoz, s kérdőre vonta, miért terjesztett olyan balga hirt?

— Hát mit tehetek én róla? — felelé amaz, — én kénytelen voltam harangozni, ha Gorman orvos ur ide jött és azt mondá, hogy ön meghalt; azt hittem, ő, mint orvos, legjobban tudhatja azt. Hát hogy is lett megint eleven?

Az öreg urnak most jutott eszébe az orvosnak tett ígérete és nyilatkozata. Egy szót sem szolt, hanem rögtön hazasietett, becsomagolta a husz dollárt s elküldte az orvosnak. Eleintén rosz néven vette az ellene elkövetett csinyt, de azután maga is jót nevetett rajta.

Azt azonban nem mondhatjuk: vajjon ezen sajátságos szer kigyógyította-e őt fedelékenységéből, hanem gondoljuk, hogy mégis csak volt némi hatása.

Egyveleg.

— **A fecskéfészkek tökélyesbülése.** Pouchet hírneves természettudós valami negyven év előtt a közönséges házi fecske — *Hirundo urbica* — néhány fészket állította volt ki a roueni muzeumban. Ujabb megint kezébe került ugyanennek a fecskének néhány fészke, s nagy meglepetésére azt vette észre, hogy az újabb fecskéfészkek az alkotása egészen más, mint a negyven év előttié. Ezáltal figyelmessé tétetve, közelebről kezdte vizsgálni a dolgot. E végből több újabb, régibb fecskéfészket hasonlított össze, elővette a régibb időkbeli származó rajzaikat, átbuvárolta a természetbuvárok erről szóló iratait s arra a meggyőződésre jutott, hogy a fecske apránkint újabb, elődeiétől eltérő építési módot sajátított el, s azon folytonosan javít még most is. Templomfalakon, régi épületeken számos régi és újabb fecskéfészket talált. A régi fészkek, a negyven év előtti, egy gömbnek a negyedszeletét képezi, melynek csucsa körülbelül együvé esik a gömb középpontjával. Felül van a 2—3 centiméter átmérőjű nyílás, alig elég, hogy egy madár kiférhessen rajta. Az újabb fészkeknek azonban tojásdad idoma van s nagy tengelye, mely sokkal hosszabb, mint a régi fészké, vízszintesen fekszik. A fészkek nyílása nem lyuk többé. A fészkek felső párkánya és az eresz deszkája között köröskörül hézag van, melyből valamennyi fecskefiók kinézhet egyszerre, mint valami erkélyről. E nyílás hosszúságban 9—10, szélességben 2 centiméter. Ez határozott újítás, mert az új fészkek tágasabb, a kis madaraknak több helyök van s nem fekszenek egymáson csomóba szorítva, mint a régi fészkekben, aztán szel-

leőbb s anyjuk könnyen etetheti őket sorban, míg a réginél azé volt a kőncz, a melyik közelebb szorulhatott a nyíláshoz. Szó sincs róla, hogy a mai fecske jobban érti a fészekrakás mesterségét, mint a hajdani. Jele, hogy halad.

Talányok.

1)

Nagy Julesától.

A ki türelmes, az 6. 7. 8.
Őszszel s tavasszal van 1. 7. 8.
Kertész és földműves 7. 5.
Vizek partján nő a 1. 7. 5.
Nyáron jó ital a 5. 2. 8.
Durva ember, a ki 6. 4. 8.
Törzsből nyulik ki az 7. 3.
Az egérke gyorsan 8. 7. 3.
1—8. Erdély egyik helye ez,
Tája emlékezetes.

2)

Cs. Boga Károlytól.

8. 9. 11. 3. 6. Nem hiányzik épületen.
2. 5. 4. 5. Leginkább használják télen.
3. 4. Szerepel az erdőszetnél.
9. 10. Találhatjuk ácsmesternél.
5. 4. 5. Első kellék gazdaságban.
1. 2. 3. 4. Ott láthatjuk minden házban.
3. 2. 1. Góbé e nélkül az ember.
8. 9. 10. 11. Nem mozdul, örökké hever.
1—11. Hazánknak ez egyik része,
Mondd meg tehát: mi a neve?

3)

Báthory Mariska- és Zsuzsikától.

Ter - a - legd - te - fran - ek - ű - pé - ezi - nas -
hó - i - zön.

E szótagok ily értelmű szavakat adnak:

1. Közönséges férfinév.
2. Szekeren eső- és melegben nagyon jó.
3. Egy város Biharmegyében.
4. Viz-alakban elpusztítá a világot.
5. Egy nemzet Európában.
6. Így hívják a nagy urak szolgáját.

A sorban megfejtett szavak első betűi, felülről lefelé, adják dícső költőnk elő-, hátulsó betűi pedig, alulról felfelé, kereszt-nevét.

Megfejtési határidő: augusztus hó 25-dike.

TARTALOM.

Petőfi Sándor emlékezete. — Egy este Horkay bácsinál. (Folytatás.) — Reggel. — Hegy és völgy. — A furcsa tolvaj. — A csillagokhoz. — Állatsereglet falun. (Képpel.) — Új ágyunaszád. (Képpel.) — Atyám sírján. — A hú Pál. (Rege.) — A topliczai meleg források. — A törökök Európában. — Hathatós figyelmeztetés. — Egyveleg. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)